

Naročnina mesečno 5 kron.
Za inozemstvo se računa naročnina dvojno. - Pismenim vprašanjem znamko za odgovor. — Vse pošiljatve na naslov lista „Sedanjost“.

SEDANJOST

Oglasi: $\frac{1}{2}$ strani K 750.—,
 $\frac{1}{4}$ K 380.—, $\frac{1}{8}$ K 200.—.
Manjši oglasi po 4 K peti-
vrsta. Pri večkratnem ogla-
ševanju popust. Mali oglas
beseda 1 K, debelo tisk. 2 K.

„Črna roka.“

Kaj ne, čudno je to, da v „parlamentarni in ustavni monarhiji“, za kakršno hoče veljati naša država, obstoja poslanska zbornica v, kateri manjka dobra tretjina od ljudstva izvoljenih poslancev. Manjka torej v državi tretjina ljudske volje. Ta se pa ne da deliti: če obstoja volja ljudstva, mora biti cela, sicer je sploh ni. Torej v naši državi ni ljudske volje, v njej ne vlada ljudstvo. Vladajo torej ministri in sicer z naredbami, ki jih parlament ni napravil. Poslanci, ki odobravajo te navedbe, so vladni poslanci, ne pa zastopniki ljudstva. Ker ti vladni poslanci, ki so v okrnjeni zbornici trenutno v večini, nimajo moralne opore v ljudstvu, iščejo s svojo vlado vred vir svoje moči v državnih institucijah: n. pr. v vojski, orožništvu itd. Vse te državne institucije so sicer podrejene ljudstvu, kjer pa ljudstvo ne vlada, vladajo državne institucije nad ljudstvom. Torej poleg ministrske vade imamo še drugo vlado, katero ne vidimo. To je zakulisna vlada ali klika. Klika sestavlja nekoliko oseb. Ta peščica časti in denarja lakomnih potrebuje hlapčevske izvrševalce svoje samovolje. Take hlapce se dobi z denarjem, z lepo besedo, z dobro službo in na prevaren način.

Klika je organizacija, katero premagati more samo močna volja ljudstva. Takih dobro organiziranih klik je bilo v vseh časih in v vseh državah. V začetku minulega stoletja je rojalistična klika pridobila francoski parlament, ki se je zato nazival „la chambre introuvable“ (zgubljena zbornica), da je glasoval vse po volji kralja. Skoraj istočasno je v Italiji vladala klika karbonarjev (oglarjev), ki so prvotno imeli svoja zborovanja v gozdovih. Ti „oglarji“ so imeli velik vpliv tudi v Franciji. Ni še temu tako davno, da je v Italiji vladal kot minister glasoviti ropar in morilec Nasi. Kdo ga je spravil na tako mesto, mar ljudstvo? Kaj še! Klika.

Zato se ne smemo čuditi sličnim pojavom pri nas. Pogoji v to so dani. Vznik „črne roke“ v Srbiji ima za naš list preobširno zgodovino. Zarotniki po zgodovinskem dogodku so se združili pozneje v „bataljon smrti“ in še pozneje v tajno organizacijo „Ujedinjenje ali smrt“, ki se je na kratko nazivala „črna roka“. Njej

ob strani je stala „Narodna odbrana“, kateri je načeloval vedno kak general. Obe organizaciji ste delovali vzporedno z državno politiko proti bivši Avstro-Ogrski. Ni čuda torej, da se je članstvo tajne organizacije, katero je tudi vlada prvotno podpirala, hitro množilo. Na čelu „črne roke“ je stal odbor sedmorice, katerega je vodil v solunskem procesu na smrt obsojeni in ustreljeni polkovnik Dimitrijevič-Apis. Vsak član je moral pri vstopu priseči, da bo varoval tajnosti organizacije in, da se bo pod smrtno kaznijo v vsem pokoril poveljem odbora in temu zaupal vse tajnosti, ki zadevajo splošnost. Državni uradniki in častniki so kot člani „črne roke“ služili odboru sedmorice, ki se je končno polastil tudi vodstva državne politike.

„Črni roki“ po robu pa se je postavil Protič. Dobro vedoč, da mu življenje visi na niti, ni zanemaril nobene priložnosti uničiti to tajno organizacijo, ki ga je l. 1913. ob znanem burnem zborovanju v „Oficirski zadrugi“ vrgla iz vlade.

„Črna roka“ pa so branili prejšnji srbski samostanci, namreč tisti, ki danes vedre in oblačijo v policajdemokratski stranki. Njim gre predvsem za to, da napolnijo svoje kapitalistične žepe na račun izmozganega ljudstva. Tej kliki so se prodali tudi samostojneži.

V Solunu pa se je Protiču posrečilo razgnati to zalego „črnorokcev“. Trije so bili ustreljeni, še več vpokojenih in odpuščenih iz vojne in državne službe. Bili so tudi družabno bojkotirani. Na Krfu sem v gledališču nehote zašel v ložo „črnorokcev“ in takoj drugi dan sem imel sitnosti radi tega.

Samostanci so takrat stopili v ostro opozicijo proti Pašičevi vladi. Bivši polkovnik Milan Pribičević je bil v tem času v Ameriki. Kot „črnoroka“ ga je vlada odpoklicala.

Prišlo je končno do skupne jugoslovanske vlade pod predsedstvom Protiča. Kmalu so bratje Pribičevići pokazali svoje zobe (Svetozar celo zlate). Zahtevali so obnovitev solunske sodne razprave in zopetno sprejetje „črnorokcev“ v službo. Toda slabo so naleteli pri Protiču. „Črnorokci“ so zavladali pri policajdemokracijah in ustanovili svoj list „Beog. Dnevnik“, ki ga vodi znani Cicvarič. Začel je zaigrizen dvoboj Protič—Pribičević. „Črno-

rokci“ so končno dobili veliko moč pri volitvah. Tudi v kraljevem dvoru so imeli vplivne svoje ljudi. Tako se je utrdila v vladi moč Pribičevića, za katerega zahteva „B. Dnevnik“ diktatorsko žezlo.

Ker pa so voditelji „črneroke“ framazoni (prostožidarji) in je tudi Nikola Pašič v tej tajni svetovni organizaciji je naravno, da se je Pašič uklonil tej diklaturi Pribičevićevih „črnorokcev“. „Črna roka“ je nasprotje ljudski volji in podružnica framazonov, zato je ves boj naperjen proti katoliški duhovščini, ki brani pravice vere in ljudstva.

Vlada „črnorokcev“ v avtonomistični državi je nemogoča. Zato zahtevajo čim strožji centralizem. V Sloveniji n. pr. danes vlada peščica policajdemokratov in njihovih samostojniških hlapcev po komandi belgrajskih „črnorokcev“. V avtonomni Sloveniji bi kaj takega ne bilo mogoče; ker bi vladala volja ljudstva.

Proti tej kliki „črnorokcev“ se bori SLS in njeno časopisje. Kdor pošteno misli, ta je z nami in z nami je Bog in pravica ter velika večina slovenskega ljudstva. Vlado „črnorokcev“ pa branijo in zagovarjajo liberalni listi s samostojneškim trobilom. Naj nikdo ne podpira „črne roke“ z naročanjem teh listov!

Rapallo.

Približuje se obletnica podpisa smrtne obsodbe nad slovenskim narodom. In koliko je teh obletnic! V Santa Magherita Ligure so nam vrgli po noge že zdavnej zlomljeno palico in to v Rapallu podpisali. Od podpisnikov za našo državo je v življenju samo še dr. Trumbić. Dr. Vesnić in Kosta Stojadinović nista dočakala obletnice svojega in njunih predhodnikov dela. Zgodilo se je, kar se je zgodilo, brez Slovencev in proti Slovincem.

Notranje politični razlogi nam jasno kažejo vso podlost rapallske pogodbe. Ne italijanska vojska, niti diplomacija, še manj pa tehtnost in upravičenost zahtev Italije so krive naše nesreče. Krivce iščimo med seboj, v hiperpatriotizmu meglenih idealistov, v hegemoniji in megelomaniji šovinističnih nazorov. To so taisti krivci, ki so iz istih razlogov oropali Slovincem in Hrvatom njihovo avtonomijo in jo prodali kapitalističnemu centralizmu.

Komu in koliko je bilo Srbov žrtvovanih v tuje robstvo?

Toda čemu rekriminacije, ko bo sto in sto drugih pokazovalo te dni le na Italijo, ki je vzela to, kar se ji je dalo: celo Istro, južno Kranjsko do Snežnika, Goriško in Trst ter Reko, Zadar itd. itd.

Da, Reka! Kako podla komedija se je igrala s tem velevažnim pristaniščem, ki ponesreči teži k hrvatskemu ozemlju. Niti v najdrznejših sanjah bi ne mogel nikdo niti misliti, da se petnajstmilijonska država more odreči tega jugoslovanskega Marselja naše Genove. Celih 15 mesecev se je pustolovec D. Annunzio posmeheval dolgonaslovni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev. In Reke nismo dobili. Zakaj? Zato, ker bi posest Reke pomenjala gospodarsko, kulturno in politično moč Zagreba. To je nepobitna resnica in tej resnici so žrtvovani koroški in primorski Slovenci; tej resnici se poskuša žrtvovati katoličanstvo, tej resnici na ljubo zapada in propada tudi gospodarstvo Slovencev in Hrvatov.

Vsa nesreča naša je v tem in edino le v tem, ker smo Slovenci in katoličani. Pa naj se danes stokrat spreobrnemo, mi ne bomo nikdar zadovoljili drugih, še manj pa sebe.

Nočemo in ni nam treba rožljati s sabljo! Uma svetli meč, globoka vera v Boga in v našo pravico do življenja ter krepka narodna slovenska zavest bo rešila nas in Primorce pogina, v kateri so nas drugi obsodili. Zato in edino le zato, ker nočemo umreti, ampak živeti in se razvijati, zahtevamo avtonomijo zase

in za brate Primorce. Umetno postavljeni mejniki nas ne smejo razdvajati. Medsebojna moralna pomoč in skupna narodna zavest bo nam in njim v oporo v težkem boju za obstanek in končno zmago, ker prej ali slej moramo živeti vsi Slovenci v skupnih mejah.

Temu boju posvetimo vse naše moči. Čimbolj se Slovenci uveljavljamo v Jugoslaviji kot Slovenci, temvečjo pomoč nudimo tudi bratom v Primorju in na Koroškem. Mi ne bomo omagali! SLS gre preko izdajalcev domovine, naroda in vere na dnevni red: avtonomijo Slovencev v Sloveniji, v Primorju in na Koroškem!

V tem smislu pozdravljamo ob tej tužni obletnici drage brate onkraj državnih mejnikov in jim kličemo: Vstrajajte, mi smo z vami!

Gospodarstvo.

Vrednost našega denarja drvi v prepad. Vlada noče priznati svoje popolne nesposobnosti, sicer bi morala že davno odstopiti in razpisati nove volitve. Centralizem ubija ves državni kredit in ustava ni uredila notranjih razmer, pač pa jih je še bolj zmešala. Finančno ministrstvo je brez zamene pri Narodni banki vrglo na trg iz zaloge novih bankovcev eno milijardo 700 tisoč kron, 300 milijonov kron pa si je izposodilo pri avstro-ogrski banki. Skoraj poldrugo milijardo, kolikor se je po 20 odstotkih zadržalo pri markiranju kron, je zopet šlo na prevaren način med ljudi. Nikdo

ne ve, koliko denarja je bilo markirano, niti sam minister ne. — Kogar hočejo bogovi uničiti, ga udarijo s slepoto, to so vedeli že pogani. Da nas ne uničijo liberalni in samostojneški bogovi s slepoto, vrzite njihovo sleparsko časopisje na gnojisce in naročajte katoliške liste, ki neusmiljeno odkrivajo vse lopovščine, ki se gode v naši državi na škodo ljudstva.

Glede trošarinske naredbe je finančni minister obljubil poslancu Sušniku in dr. Hohnjecu, da bo naredbo še enkrat vžl v pretres, ker se je prepričal o njeni nepravilnosti.

Tovarno za blago bodo napravili v Mariboru.

Agrikola se imenuje delniška družba, ki so jo ustanovili Nemci iz Mainza in neki Anglež iz Londona v Beli cerkvi (Vojvodina). Ta družba, ki ima 3 milijone kron temeljne glavnice, se bo bavila z nakupom in prodajo poljskih pridelkov. Ona bo diktirala cene žitu in drugim pridelkom. Tako nas na vseh straneh pritiska velekapital. Kmetje zgenite se in organizirajte se v zadrugah proti velekapitalističnemu lintvernu, ki vas grabi za vrat!

Carinski dohodki znašajo tekom pičlih petih mesecev za uvoz 255 milijonov dinarjev, za izvoz pa samo 70 milijonov dinarjev. Kaj je potem čudno, da krona pada? Kdor več kupuje kot prodaja, mora nazadnje popolnoma propasti.

Razširjajte v svojem krogu katoliško časopisje!

Mati in sin.

Resnična povest. — Spisal Kamenski.

(Dalje.)

Naš Janezek je imel veliko težavo z nemščino. Slovnica mu ni šla v glavo, spisje tudi ne, najmanj pa pravopisje. Kako čudna so se Janezku zdela pravila v nemški slovnici o samostalnikih, pridevnikih in glagolih. Zato se je bilo treba mnogo učiti. Potem je dal pater celo nemško berilo, oziroma nemško pesem na pamet učiti. Kako naj se kmečki otrok, ki ne razume vsebine berila, tega nauči na pamet! Janezek se je učil od besede do besede iz glave tako dolgo, da mu je vse po ušesih brenčalo, pa mu še ni šlo gladko, ko je bil v šoli vprašan. Potem pa tisto čudno nemško pravopisje! Skoraj več besed se piše z veliko črko kakor z malo, menda zato, ker so Nemci veliki v svoji domišljiji. Bože mili, kako naj vse to ve kmečki sin, ki je toliko pošten, da ne zapiše več kakor je treba. Pa Janezek ni obupal, pridno se je učil, vpraševal za svet svoje součence, da je kmalu prema-

gal prve težave. Tudi nemščina mu je šla čimdalje bolj v glavo. Učil se je na vso moč, zlasti nemško, ki mu je bilo najbolj tuje in neznano. Nekaj ga je k temu gnala želja, da napravi vesele svoje dobri materi, ki ga je večkrat obiskovala mu kaj prinesla in tolažila. Janezek jo je vedno spremljal daleč čez hrib proti Bršljinu, ko se je vračala domov, in milo gledal za njo. Mati mu je rekla nekoč: „Pa pojdi z menoj domov, če nisi rad v šoli in če se nemško težko učiš!“ Seveda bi jo rad popihal z materjo domov, ko bi ga ne bilo sram sosedov, ki bi bili kaj takega privoščili revni vdovi in sinu. Vrnil se je v mesto vedno sicer otožen, a dovolj pogumen za nadaljevanje svojega učenja. Učil se je pridno tudi zato, da bi druge dohitel in morda nekatere še prekosil. In tako je tudi bilo. Na koncu šolskega leta je bil Janezek pohvaljen ter dobil lepo darilo. Pa ne sauro učil se je pridno in dobro, ampak je tudi rad molil, prejemal sv. zakramente ter bil pobožno pri sv. maši. V frančiškanski cerkvi je večkrat stregel pri sv. maši, da so ga patri skoraj že vsi dobro poznali.

Pa tudi doma je rad molil sv. rožni venec zvečer, ker je bila gospodinja stričeva žena, pobožna. Med počitnicami je materi doma pomagal delati, da je par mesecev kmalu poteklo. V četrtem razredu mu je šlo vse lahko, da se mu ni bilo treba mnogo učiti. Patri so ga radi imeli, zlasti katehet, ki je bil posebno mehke narave in znan kot trpežljiv spovednik. Ob koncu šolskega leta se je od učencev poslovil ter odšel nekam na Štajersko. Sposobni učenci so odšli iz ljudske šole na gimnazijo med njimi tudi naš Janezek, ki je pa toliko dorasel, da ga lahko imenujemo Janeza. Njegov učitelj z ljudske šole še živi in je čvrst mož ter se prostovoljno še vedno peča s poučevanjem mladine. Bog ga ohrani še mnogo let v blagor mladine v novi domovini! Dobri očetje frančiškani, ki so z nepopisnim trudom poučevali slovensko mladino v Novem mestu ter jo versko in moralno vzgojevali za par kron, naj bodo prepričani, da so jim nekdani učenci in gojenci iz srca hvaležni ter povsod oznanjejo njihovo slavo. Bog jim plačaj stoterno!

(Dalje prih.)

Prispevajte za tisk. sklad „Sedanjosti“!

Društvene vesti.

Redni občni zbor Orlovske podzveze v Ljubljani se vrši 20. novembra t. l. Ob 8. uri bo za udeležence pridiga in sv. maša, nato občni zbor v Ljudskem domu. Ob 17. uri se vrši istotam slavnostna akademija. — Udeleženci akademije in občenega zbora imajo proti izkaznici polovično vožnjo no vseh progah. — Zastopniki odsekov se morajo izkazati s pooblastili.

Vsem odsekom! Nekateri odseki še sedaj niso vrnili preglednih pol, Centrala ne more izvršiti svojih nalog, če se odseki ne zavedajo in ne store svojih dolžnosti do nje. Prosimo, da nam jih nemudoma pošljete; s tem daste spričevalo discipline predvsem sebi.

Na sestanku zaupnikov SLS v Rokodelskem domu sta gg. Gornik in F. Radešček podala kratek pregled o zunanjem in notranjem političnem položaju s posebnim ozirom na znane dogodke in politične posledice. V nato nastali debati se je z zadovoljstvom ugotovilo, da je Jugoslovanski klub uspešno nastopil za demobilizacijo, dočim so nasprotniki hujskali na vojno. Z ozirom na premnoge važne zadeve v današnjih resnih časih se je izbral ožji odbor zaupnikov, čegar naloga bo, da vsa pereča nujna vprašanja sproti obravnava. V ta odbor so bili soglasno izvoljeni sledeči gg.: načelnik kaplan A. Gornik, podnačelnik Al. Vovk, tajnik urednik Fran Radešček, odborniki J. Šporar — Harinja vas, Anton Turk — Bršljin, A. Žitnik, župnik — Stopiče, Jože Zupančič — Biška vas in Mat. Kren — Vavta vas.

Seja pol. odbora SLS, ki je bil izvoljen na sestanku zaupnikov, se bo vršila v ponedeljek 14. t. m. ob 10. dopoldne v Rokodelskem domu. Tega sestanka naj se vsi člani udeležijo.

Opozarjamo že danes, da se vrši že glavni sestanek pol. odbora SLS dne 21. t. m. dopoldne ob 10. uri v Rokodelskem domu. Gre za važne zadeve! Agitirajte med našimi zaupniki za čim večjo udeležbo!

Izredni občni zbor Kat. slov. izobraž. društva „Soča“ v Novem mestu bo v torek 15. t. m. ob trih urah na 8 zvečer v Rokodelskem domu z dnevnim redom: Pristop k društveni nabavni zadrugi. — K obilni udeležbi vabi društveni odbor.

Pol ure pred občinim zborom se bo istotam vršila odborova seja. — Pravočasna in polna udeležba obvezna.

Jugoslovanska matica priredi 12. t. m. ob priliki obletnice rapalske pogodbe podučno predavanje v Narodnem domu, Predava gosp. dr. Puc.

Zborovanje Slomškove podružnice za novomeški in ornolajski okraj se vrši v soboto 12. t. m. ob 1. uri pop. v dvorani Rokodelskega doma v Novem mestu. Na vzporedju je: 1. predavanje o računskem pouku (tov. Fr. Lužnik), 2. kmetijski pouk v osnovni šoli, 3. ugotovitev članstva in 4. slučajnosti. Pridite vsi!

Sestanek nabornikov SLS. Fantje, ki so bili pri zadnjih naborih potrjeni k vojakom, imajo v nedeljo 13. t. m. ob 2. uri pop. sestanek v Rokodelskem domu v Novem mestu.

Kmetijsko društvo za dekanijo Novo mesto in okolico v Novem mestu ima občni zbor dne 21. novembra 1921 ob 16. uri v zadrugi pisarni v kapitelju, I. nadstropje.

Tedenske novice.

Takojšnja demobilizacija je dr. Korošec osebno zahteval pri Pašiču, ker nas vsak dan trajanja tega stanja neusmiljeno tira bližje in bližje gospodarske propasti.

Poslanci gg. Boškar, Nemanič, Brodar dr. Dulibič in Krajnc so v imenu Jugoslovanskega kluba skupno obiskali vojnega ministra radi vpoklicov na orožne vaje in prosili, da se takoj izvrši demobilizacija in odpusti domov vpoklicano moštvo, vprežna živina in vozovi, da se more nadaljevati jesensko poljsko in drugo delo. Obenem so poslanci protestirali proti temu, da se jemlje vprežna živina brez vsakega seznamka, ker ob razpustu ne bo mogoče dognati, kaj komu pripada. Vojna uprava bi morala takoj ob sprejemu živine in voz določiti ceno teh predmetov radi poznejše povrnitve škode, če se kaj izgubi ali pokvari. Dalje so poslanci zahtevali, naj vojna uprava potrebno živino kupi na trgu in ne jemlje jo pri kmetih, ki so morali znižati število živine za dom radi pomanjkanja krme na najpotrebnejše, ker je suša napravila ogromno škodo. Za vpoklic vprežne živine in voz so poslanci zahtevali izplačilo primerne odškodnine. Vojni minister je obljubil, da bo o vseh teh željah obvestil vlado, ki bo potem potrebno ukrenila. — Zbornica sedaj ne zboruje in večina poslancev je odšla iz Belgrada, ostali so samo člani posameznih odsekov, ki stalno sejejo pa zelo „kumerno“ žanjejo. — Pozdrav vsem! (Izvirno poročilo iz Belgrada.)

Jugoslovanski klub je imel v Belgradu več sej, na katerih se je razpravljalo o notranjem in zunanjem položaju. Ponovno se je naglašala borba za ureditev države na podlagi zgodovinskih pokrajinskih mej. Ščititi se ima ravnopravnost Hrvatske in Slovenije in na tem temelju se ima izvesti revizija ustave. Soglasno se je odklonilo vsako politično ureditev, ki direktno ali indirektno vodi do ustvaritve velike Srbije in male Hrvatske ter male Slovenije. Sledila so poročila o položaju stranke v poedinah pokrajinah in se je ugotovilo, da se njene vrste vedno bolj jačijo.

Nov judskošolski zakon, ki se baje pripravlja, odvzema starišem vsako pravico do vzgoje otroka izven doma. Kaj to pomenja, je na dlani vsakega razsodnega očeta in skrbne matere. Sokolizacija šol zametuje verski pouk, ki bo v bodoče obstojal le še v toliko, v kolikor se bo to zljubilo svobodomiselnemu učitelju, ker bo v to edino poklicanemu dušnemu pastirju vstop v šolo zabranjen. Krajni šolski sveti kot zastopniki staršev ne bodo imeli nobene besede več pri izbiri učiteljev. Liberalna učiteljska organizacija bo sama sebi postavljala šolske nadzornike. Napad na katoliško vzgojo je uprav satansko zamišljen. Stariši! Gre za vaše oroke, gre za vero v večno Resnico, gre za blagor naših otrok in bodočnost našega ljudstva! Protestirajte!

Zahrbtno zaboden iz zasede je v Ljubljani preminul višji rač. svet. g. Avg. Zajc, zvest pristaš SLS in globokoveren katoliški mož. Morilec je gostilničar Jalen. Blagemu pokojniku večni mir in pokoj!

Umrli je v Ljubljani trgovec s klobuki g. Fr. Šmale, doma iz Mirne. Prizadetim rodbinam naše sožalje, N. v m. p.!

Umrli je pri Sv. Tomažu nad Ormožem 70letna gospa Ana Munda, mati tajnika SLS v Novem mestu, g. Josipa Munda, ki je začasno sedaj v Ljubljani. Rajnica je bila vzor krščanske matere in je vzgojila svoje otroke

v strogo krščanskem duhu. Bila je tudi naročnica in podpornica „Sedanjosti“. Bratoma gg. Josipu in kaplanu Vinkotu ter celi spoštovani rodbini naše iskreno sožalje. Blago pokojnico pripovemo v blag spomin in molitev. N. v m. p.!

Glede orožništva smo prejeli in objavljamo sledeče pismo: „Grčevski žalostni dogodki so dali povod k pritožbam proti postopanju orožništva. Ni mi namen braniti kogarkoli od orožnikov, ki so bili poslani v Grčevje kot pomoč finančnim stražnikom niti onih, ki so se udeležili poznejšega pogona za krivci dejanjskega odpora, ker je morda res bilo, vsaj pri nekaterih, preveč pretirane vestnosti. Ugotoviti pa moram, da večina slovenskega orožništva še ni „balkanizirana“ in se zaveda svojega dostojanstva in ugleda, ki ga je nekad uživala. Težka in odgovorna služba za skromno plačo v današnjih težavnih razmerah pa je tem grenkejša, ker so posebno starejši orožniki izpostavljeni nevarnosti, da jih vržejo na cesto — brez pokojnine. Že dolgo se stika po političnem prepričanju orožnikov. Prizadeti kmetje v Grčevju so vseskozi samostojneži, za katore se je „Sedanjost“ zavzela proti orožnikom. V prvem trenutku me je to iznenadilo, toda sodeč po gotovih dejstvih je bilo to stališče popolnoma pravilno, kar se danes že lahko ugotovi, posameznosti pa rajše zamolčim.“ — Naše stališče v tem oziru je jasno: ne napadamo orožnikov radi orožnikov, obsojamo pa rabo orožja, dokler niso vsa druga sredstva lastne osebne obrambe izčrpana. V socialnem oziru pa branimo in zagovarjamo vse zatirane, torej tudi orožnike. Konec pisma je nekoliko zagoneten in slutimo vsebino. — Razumemo!

Dr. Korošec je na shodu v Trzinu ugotovil, da je onemogočitev nadaljnjih Karlovih poskusov dosegljiva z drugimi sredstvi kot z dragoceno mobilizacijo in krvavo vojsko. S samim francoskim pomanjkljivim pokroviteljstvom poleg slabe in nesposobne naše diplomacije ne primemo do besede v mednarodni politiki. Mi moramo rasti. Bolgarska bi se nam rada pridružila in SLS kot jugoslovanska stranka želi videti Bolgare v sestavi naše države. Ko to dosežemo, ne bomo več odvisni od milosti Madžarov, Nemcev in Lahov. V nadaljnjem pa nam je treba krepkega socialnega in gospodarskega dela potom goste mreže stanovskih, gospodarsko socialnih, prosvetnih in političnih organizacij.

Vpoklici na orožne vaje so se v Sloveniji vršili povsem mirno in v redu. Odziv je bil ugoden.

Radi mobilizacije so na Češkem nastali veliki nemiri. V Kraslicah so se dvignili Nemci in vojaštvo je ustrelilo 11 oseb. Tudi na Slovaškem je vlada zaprta več uglednih Madžarov ter proglasila preki sod.

Češkoslovaška republika je objavila demobilizacijo vojske.

Hrvatske stranke so imele v Zagrebu svoje zborovanje, kjer je govoril tudi srbski poslanec dr. Mončilo Ivanič urednik „Radikala“ iz Belgrada. Povedal je to-le: Vidim, da Hrvatje ne sovražijo srbskega ljudstva, ampak da mnogo trpe pod nasiljem sedanje belgajske vlade. Toda ne mislite, da je pri nas v Srbiji bolje. Vi Hrvatje imate vsaj šolane in sposobne uradnike, dočim postavlja v Srbiji minister Pribičević za „policijske pisare“ (uradnike okrajnih glavarstev) ljudi brez izobrazbe in brez poštenja. V Srbiji so uradniki, ki niso dobili službe na podlagi šolskih spričeval, ampak na temelju izkaznice, da so

člani demokratske stranke. Toda že se dviga srbsko ljudstvo proti tej tiraniji. Potoval sem po Sremu, Bački in Banatu, a povsod sem našel maso nezadovoljnih. Nezadovoljne smo našli tudi v Nišu in Kragujevcu in po drugih krajih Srbije, kjer vse vre proti današnji vladi. Prepričan sem, da bo tej vladi kmalu odzvonilo in da bodo prišli drugi ljudje, ki res izražajo voljo ljudstva.

Kongres srbske kmetijske stranke se bo vršil te dni v Veliki Plani v Srbiji, kjer se bodo določile smernice za bodoče delovanje in kjer bodo tudi samostojneži dobili kot dodatek na že prejete breme pošteno plačilo na grbo za svoje podlo izdajstvo kmetijskih korist.

Žganjar Drofenik jo je to pot spet enkrat pošteno polomil in osramotil svoje samostojneške volilce. V zbornici je stavil predlog, da sme biti župan in odbornik samo tisti, ki plačuje določeno večjo vsoto davka, ženskam odreka volilno pravico in ravnotako vsem komunistom. Republikane Džonovič ga je ostro zavrnil in izjavil, da smatra žganjarjev predlog za predpusno šalo. Predsednik se je pridružil temu stališču in Drofenikovega predloga ni niti dal na glasovanje. Rdeč kot kuhan rak jo je pobrisal žganjar z dolgim nosom iz dvorane.

Samostojneža Vedernjaka je g. Pucelj spravil na varno. Da se korito ne shladi, je Skaličiju prepustil vodstvo češke kolonije na Grmu. Vlekel bo plačo vinarskega nadzornika, štel tisočake ravnatelja kmetijske šole, vodil svojo „vzorno klet“, ki nima za nikogar nobene hasni, dal bo v najem svojo vilo in se preselil v grmški grad.

V okrnjeni zbornici je še samo 290 poslancev, ki so razdeljeni v te-le klube: radikalski (96) demokratski (91), jugoslovanski (27), zemljoradniški (26), muslimanski (24), socialistični in republikanski (14), ta samostojneški in bosaški (12).

Prostolonaslednik postane najbrže princ Pavle, sin kneza Arsena, brata pok. kralja. Belgrajko „Selo“ piše: „Od decembra 1. l.,

ko je Pašič prevzel predsedništvo vlade, se na njegovi zvezdi pojavljajo madeži. Ti madeži postajajo vedno večji in s tem pa rastejo vedno bolj zunanji neuspehi v zunanji politiki.“

d Belokrajino hočejo odločiti od Slovenije in jo priklopiti Hrvatski. Ta novica se je razširila po Belokranjskem in povzročila povsod mnogo upravičenega ogorčenja. Belokrajina ima zveze z Novim mestom, pri katerem hoče ostati, s Hrvatsko pa radi skrajno slabih prometnih razmer ne more dosti občeati. Naj vse občine takoj ostro protestirajo in protest odpošljejo Jugoslovanskemu klubu v Beograd. Tudi Županska zveza naj izreče svojo besedo. Naši poslanci bodo vse storili, da se ta nakana, ki so je liberalnej populnoma žmožni, prepreči.

P. n. Naročnike opozarjamo, da je odslej treba tudi položnice izpolnjevati v dinarjih in ne v kronah.

Ameriški novičar.

Raznoterosti. V Evelethu se bodo vršile občinske volitve: Slovenci postavijo svoje kandidate in sicer Josipa Brinca za župana in Mušiča za mestnega svetovaleca. — Da se zmanjša brezposelnost, vlada namerava graditi velik-kanal iz Chicage do Atlantskega morja ter več železnic. — V Collinvodu so Slovenci ustanovili v dvorani Slovenskega doma lepo čitalnico. — „N. J. Times“, ki je zajznamenitejši list v Njujorku, prinaša lep članek o Slovencih, o katerih pravi, da niso Balkanci pač pa Srednjeevropejci (The Slovenes belong not to the Balkans, but to Central Europe), ker na Slovence ni vplival bi-

zantizem, kakor na Srbe. — Vsled znižanja plač nameravajo železničarji proglasiti splošno stavko. —

Poročili so se. V Girardi Franc Ramavž iz Št. Ruperta z Marijo Seljak iz Lipe pri Vrhniki in Jos. Drmaž iz Orehovice z Zofijo Marič iz Padena na Dol., v Lorainu Nik. Kastelec z Marijo Nemanič; v Chicagi Ant. Pazderc iz Podzemlja z Ivanko Zadnik iz Tržišča; dalje Mart. Slobodnik z Mar. Mantel; Ivan Golob z Mar. Mušič in Franc Šimec z Rozo Gradišar; v Clevelandu Miko Uršič z Amal. Tomažič;

V domovino so se vrnili. Iz Clevelanda Ignac Hiti in Franc Štraus v Dvor; iz Sheboygana Viktor Klinec z družino v Dvor; iz Clevelanda Janez Malavašič in Pavel Dolinar in sicer prvi v Log. drugi pa v Brezovico; iz Niagare Jož. Lukežič v Semič; iz Mannifolda Jož. Kosmač v Moravče; iz Sheboygana Gasper Rupan v Trebelno; iz Chicage Jan. Mohar v Litijo.

Umrli so. V Clevelandu je avtomobil smrtno povozil Fr. Černeliča iz Dola pri Vidmu; v Milwaukee je umrl 71 letni Franc Rozman iz Mirne peči; v Clevelandu si je končal življenje Miha Dimenc iz Trzina na Gorenjskem; v Chicagi Martin Bajuk s triletno hčerko;

Dolarji so dosegli vrtočlavo višino. Menjalnica novomeške podružnice Eskomptne banke jih plačuje najbolje.

Naročite „GLASNIK NAJSVETEJŠIH SRC“

mesečni list za obnovo družinske sreče.
Maribor. Cirilova tiskarna.
Letno 2 dinara.

Trgovina ALFONS OBLAK v Novem mestu

priporoča špecerijsko, kolonijalno in galanterijsko blago.
Točna in solidna posrežba!

Oglašujte v „Sedanjosti“!

Tiskarna — Knjigarna
Knjigoveznica
J. Krajec nasl.
Novo mesto
se priporoča.

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po pošlah Vas to prosimo

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrijevajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.

Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna posrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt-Street New York, N. Y.

Gospodarska Zveza

centrala za skupni nakup v Ljubljani

Podružnica v Novem mestu

ima v zalogi vse špecerijsko in kolonijalno blago, izvrstno domačo svinjsko mast, razna umetna gnojila, žveplo za trte, galico, cement itd.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Umetno gnojilo kajnit.